

Határozatok Tára

JEAN RICHARD DE LA TOUR
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2026. június 4.¹

C-182/26. PPU. sz. [Hardeker]ⁱ ügy

DL

kontra

Minister van Asiel en Migratie

(a rechtbank Den Haag, zittingsplaats Haarlem [Haarlemben eljáró hágai bíróság, Hollandia] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal – Sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás – Bevándorlási politika – A harmadik országok valamely tagállamban jogellenesen tartózkodó állampolgárainak visszatérése – 2008/115/EK irányelv – Kiutasítási határozat végrehajtása – Több célországot megjelölő kiutasítási határozat – 5. cikk – A visszaküldés tilalmának elve – 15. cikk – Kitoloncolás céljából elrendelt őrizet – Az ezen őrizet jogszerűségére vonatkozó feltételek tiszteletben tartásának felülvizsgálata”

I. Bevezetés

1. A 2008/115/EK irányelv² 6. cikkének (1) bekezdéséből kitűnik, hogy főszabály szerint, amint valamely harmadik országbeli állampolgár tartózkodásának jogellenességét megállapítják, vele szemben kiutasítási határozatot kell hozni. A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint e határozatnak nemcsak meg kell állapítania az érintett harmadik országbeli állampolgár tartózkodásának jogellenességét, és vele szemben visszatérési kötelezettséget kell előírnia vagy kimondania, amint azt ezen irányelv 3. cikkének 4. pontja kifejezetten előírja, hanem meg kell határoznia azt a harmadik országot, azaz a célországot is, ahová önként vissza kell térnie vagy ahová őt ki kell toloncolni.³

¹ Eredeti nyelv: francia.

ⁱ A jelen ügy neve fiktív. Az nem egyezik az eljárásban részt vevő egyetlen fél valódi nevével sem.

² A harmadik országok illegálisan tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról szóló, 2008. december 16-i európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2008. L 348., 98. o.).

³ Lásd e tekintetben különösen: 2024. október 17-i Ararat ítélet (C-156/23, EU:C:2024:892, 34. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

2. A 2008/115 irányelv 5. cikke pedig arra kötelezi a tagállamokat, hogy a kiutasítási eljárás minden szakaszában tartsák tiszteletben a visszaküldés tilalmának elvét, amelyet alapvető jogként az Európai Unió Alapjogi Chartájának⁴ a menekültek helyzetére vonatkozó jegyzőkönyvvel⁵ kiegészített, a menekültek helyzetére vonatkozó egyezmény⁶ 33. cikkével összefüggésben értelmezett 18. cikke, valamint a Charta 19. cikkének (2) bekezdése biztosít.⁷

3. E két kötelezettség elválaszthatatlanul kapcsolódik egymáshoz abban az értelemben, hogy a visszaküldés tilalma elvének tiszteletben tartását azon ország vonatkozásában kell értékelni, amelybe az érintett személy kiutasítását elrendelni tervezik,⁸ vagyis a kiutasítási határozatban megjelölt célország vonatkozásában.

4. Ebben az összefüggésben felmerül az a kérdés, hogy a visszaküldés tilalma elvének tiszteletben tartását hogyan kell értékelni akkor, ha a kiutasítási határozat egynél több célországot jelöl meg. Lehetséges-e például ezt az értékelést mindaddig elhalasztani, amíg meghatározzák azt a harmadik országot, ahová az érintett személyt ténylegesen ki fogják utasítani (a továbbiakban: végleges célország)?

5. Lényegében ezek azok a kérdések, amelyeket a jelen ügyben a három célországot megjelölő kiutasítási határozattal érintett harmadik országbeli állampolgár őrizetbe vétele ellen benyújtott kereset tárgyában eljáró rechtbank Den Haag, zittingsplaats Haarlem (Haarlemben eljáró hágai bíróság, Hollandia) a Bíróság elé terjeszt.

II. Jogi háttér

A. Az uniós jog

6. A 2008/115 irányelv 3. cikkének szövege a következő:

„Ezen irányelv alkalmazásában a következő fogalommeghatározások érvényesek:

[...]

3) »kiutasítás«: egy harmadik országbeli állampolgár visszatérési folyamata, függetlenül attól, hogy visszatérési kötelezettség önkéntes teljesítéséről vagy kitoloncolásról van szó:

- a származási országába, vagy
- egy tranzit országba közösségi vagy kétoldalú visszafogadási, megállapodásoknak vagy egyéb megegyezéseknek megfelelően, vagy

⁴ A továbbiakban: Charta.

⁵ 1967. január 31-én New Yorkban kötötték meg és 1967. október 4-én lépett hatályba.

⁶ 1951. július 28-án Genfben megkötött egyezmény (*Recueil des traités des Nations unies* [1954], 189. kötet, 150. o., 2545. sz.), 1954. április 22-én lépett hatályba.

⁷ Lásd: 2022. november 22-i Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Kiutasítás – Orvosi kannabisz) ítélet (C-69/21, EU:C:2022:913, 55. pont).

⁸ Lásd: 2020. május 14-i Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság ítélet (C-924/19 PPU és C-925/19 PPU, a továbbiakban: FMS ítélet, EU:C:2020:367, 119. pont).

– más harmadik országba, ahova az érintett harmadik országbeli állampolgár önkéntesen vissza kíván térni és amely őt befogadja;

- 4) »kiutasítási határozat«: közigazgatási vagy bírósági határozat vagy intézkedés, amely valamely harmadik országbeli állampolgár tartózkodásának jogszerűtlenségét megállapítja vagy kimondja, és visszatérési kötelezettséget állapít meg vagy mond ki;
- 5) »kitoloncolás«: a visszatérési kötelezettség kikényszerítése, azaz a tagállamból történő fizikai kiszállítás;

[...]

7. Ezen irányelvnek „A visszaküldés tilalma, a gyermek mindenek felett álló érdeke, családi élet és egészségi állapot” című 5. cikke a következőket írja elő:

„Az irányelv végrehajtása során a tagállamok [...] tiszteletben tartják a visszaküldés tilalmának elvét.”

8. Az említett irányelv „Kiutasítási határozat” című 6. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok a (2)–(5) bekezdésben említett kivételek sérelme nélkül a területükön illegálisan tartózkodó harmadik országbeli állampolgárookra vonatkozóan kiutasítási határozatot adnak ki.”

9. Ugyanezen irányelv „Őrizet” című 15. cikkének (1)–(5) bekezdése a következőket írja elő:

„(1) A tagállamok – kivéve, ha a konkrét esetben más elégséges, de kevésbé kényszerítő intézkedés is hatékonyan alkalmazható – kizárólag a kiutasítás előkészítése és/vagy a kitoloncolás végrehajtása céljából őrizetben tarthatják a kitoloncolási eljárás alatt álló harmadik országbeli állampolgárt, különösen, ha:

- a) fennáll a szökés veszélye, vagy
- b) a harmadik ország érintett állampolgára megghiúsítja vagy akadályozza a kiutasítás előkészítését vagy a kitoloncolási eljárást.

Az őrizetnek a lehető legrövidebbnek kell lennie, és csak addig tartható fenn, amíg a kitoloncolási intézkedések folynak, és kellő körültekintéssel végrehajtásra kerülnek.

(2) Az őrizetet közigazgatási vagy igazságügyi hatóságok rendelik el.

Az őrizetet írásban kell elrendelni, a tényállás ismertetésével és jogi indokolással ellátva.

Amennyiben az őrizetet közigazgatási hatóságok rendelték el, a tagállamok

- a) vagy előírják az őrizetben tartás jogszerűségének gyors bírósági felülvizsgálatát, amellyel kapcsolatosan az őrizet kezdetétől számítva a lehető legrövidebb határidőn belül határozatot kell hozni,

b) vagy biztosítják a jogot a harmadik országbeli állampolgár számára az őrizetben tartásának jogszerűségét gyorsan felülvizsgáló bírósági eljárás megindítására, amelyben a jogszerűségről a vonatkozó eljárás megindításától számítva a lehető legrövidebb határidőn belül határozni kell. Ez esetben a tagállamok haladéktalanul tájékoztatják az érintett harmadik országbeli állampolgárt az ilyen eljárás igénybevételének lehetőségéről.

Az érintett harmadik országbeli állampolgárt haladéktalanul szabadon kell bocsátani, ha az őrizetben tartás nem jogszerű.

(3) Az őrizetben tartást minden esetben ésszerű időközönként, akár az érintett harmadik országbeli állampolgár kérésére, akár hivatalból felül kell vizsgálni. Meghosszabbított őrizet esetében a felülvizsgálatokat igazságügyi hatóság felügyelete alatt kell elvégezni.

(4) Amennyiben a kitoloncolásra jogi vagy egyéb megfontolások következtében már nem látszik ésszerű lehetőség, vagy az (1) bekezdésben megállapított feltételek már nem állnak fenn, az őrizet indokoltsága megszűnik, és az érintett személyt haladéktalanul szabadon kell bocsátani.

(5) Az őrizetet mindaddig fenn kell tartani, ameddig az (1) bekezdésben megállapított feltételek fennállnak, és az őrizet a kitoloncolás biztosításához szükséges. Valamennyi tagállam korlátozott, hat hónapot nem meghaladó őrizetben tartási időszakot határoz meg.”

B. A holland jog

10. A 2000. november 23-i Vreemdelingenwet 2000 (a külföldiek jogállásáról szóló 2000. évi törvény)⁹ alapügyre alkalmazandó változata 59. cikke (1) bekezdésének a) pontja a következőképpen rendelkezik:

„Amennyiben a közrenddel vagy nemzetbiztonsággal összefüggő érdek megköveteli, [a Minister van Asiel en Migratie (menekültügyi és migrációs miniszter, Hollandia; a továbbiakban: miniszter)] kitoloncolás céljából őrizetbe veheti azt a külföldit, akinek [...] tartózkodása nem jogszerű.”

III. Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

11. 2019 és 2025 között DL, harmadik országbeli állampolgár, különböző tagállamokban nyújtott be menedékjog iránti kérelmeket.

12. 2026. január 27-én átadták Hollandiának. Ezen a napon az őrizeti intézkedés elrendelését megelőző meghallgatás során DL jelezte, hogy két állampolgársággal rendelkezik, anyja marokkói, apja algériai, de nem rendelkezik útlevelemmel vagy más olyan dokumentummal, amely alkalmas lenne állampolgárságának bizonyítására. Azt is közölte, hogy Tangerben (Marokkó) született, jelezte, hogy anyja Marokkóban, az apja pedig Algériában lakik.

13. 2026. február 3-án DL visszavonta a menedékjog iránti kérelmét. Ezen a napon az új őrizeti intézkedés elrendelését megelőző meghallgatás során DL azt követően, hogy tájékoztatták arra vonatkozó kötelezettségéről, hogy el kell hagynia Hollandia és az Európai Unió területét, és vissza kell térnie Marokkóba vagy Algériába, kijelentette, hogy Líbiából jön, azonban ezt a háború miatt

⁹ Stb. 2000., 495. sz.

nem tudja bizonyítani. Hozzátette, hogy semmilyen kapcsolatban nem áll sem Marokkóval, sem Algériával, családi problémái vannak Marokkóban, és a Líbiába való visszatérése a háború miatt nem lehetséges.

14. 2026. február 3-án a miniszter kiutasítási határozatot hozott DL-lel szemben. E határozatban egyrészt megtagadták, hogy az önkéntes távozására vonatkozó határidőt állapítsanak meg számára, másrészt három célországot jelöltek meg: Marokkót, Algériát és Líbiát. DL nem terjesztett elő keresetet az említett határozattal szemben.

15. Ugyanezen a napon a miniszter határozatot hozott, amellyel DL-t őrizetbe vették annak érdekében, hogy előkészítsék a kiutasítási határozatban említett célországok egyikébe való visszatérését, és lefolytassák a kitoloncolási eljárást.

16. DL ez utóbbi határozattal szemben keresetet nyújtott be a kérdést előterjesztő bírósághoz. Azt sérelmezi, hogy a miniszter a kiutasítási határozatban és az őrizeti intézkedés elrendelésekor nem értékelte, hogy a visszaküldés tilalmának elvével ellentétes-e az érintett személy kitoloncolása (a továbbiakban: a visszaküldés tilalmának elve szempontjából történő értékelés). DL azt állítja, hogy a kiutasítási határozat tehát nem jogszerű, következésképpen az őrizeti intézkedést jogszerűen nem lehetett elrendelni.

17. A miniszter ezzel szemben azzal érvel, hogy a kiutasítási határozat jogszerűségének értékelésére azért nem került sor, mert azzal szemben nem nyújtottak be jogorvoslati kérelmet. Ezenkívül azt állítja, hogy a felperes magatartása miatt nem egyértelmű, hogy a felperesnek a megjelölt három ország közül melyikbe kellene visszatérnie. A miniszter szerint túlzás lenne a visszaküldés tilalmának elve szempontjából történő értékelést elméleti jelleggel elvégezni a három ország egyike vagy akár több ország tekintetében is. A miniszter előadja, hogy az őrizet kapcsán csak akkor lehet a visszaküldés tilalmának elve szempontjából értékelést végezni, ha egyértelművé válik, hogy a felperest melyik országba kell kitoloncolni – például azért, mert ezen ország hatóságai laissez-passer-t állítottak ki a számára.

18. A kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy a miniszter azáltal, hogy a kiutasítási határozatban három harmadik országot jelölt meg célországgként, eleget tett a Raad van State (államtanács, Hollandia) 2024. május 8-i 202201422/1/V2. sz. ítéletének, amely szerint e határozatban abban az esetben is meg kell jelölni a célországot, ha az érintett harmadik országbeli állampolgár nem bizonyította hitelt érdemlően állampolgárságát és származási országát. Ezen ítélet szerint ilyen esetben ebben a szakaszban nem lehet értékelni, hogy tiszteletben tartják-e a visszaküldés tilalmának elvét, és el lehet tekinteni ezen értékeléstől mindaddig, amíg a hatóságok az érintett személy állampolgárságára és származási országára vonatkozóan nem rendelkeznek további információkkal.

19. Ebben az összefüggésben a kérdést előterjesztő bíróságnak kétségei vannak azzal kapcsolatban, hogy a hatóságoknak mikor kell értékelniük a kiutasítási határozat jogszerűségét a visszaküldés tilalmának elve szempontjából olyan helyzetben, amikor az érintett harmadik országbeli állampolgár magatartása miatt nem egyértelmű, hogy melyik országba kell őt kitoloncolni. A kiutasítási határozat elfogadásának, az őrizeti intézkedés elrendelésének időpontjában, vagy abban az időpontban, amikor egyértelműen azonosítják azt a célországot, ahová ki kell őt toloncolni? Ezenkívül a kérdést előterjesztő bíróság azt is szeretné megtudni, hogy ilyen helyzetben hogyan kell elvégezni ezt az értékelést. Egyébiránt a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy rendelkezik-e hatáskörrel annak felülvizsgálatára, hogy a kiutasítási határozat elfogadásának szakaszában nem került-e sor ilyen értékelésre.

20. E körülmények között a rechtbank Den Haag, zittingsplaats Haarlem (Haarlemben eljáró hágai bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

- „1) Egy olyan helyzetben, mint amilyenről a jelen ügyben szó van, amikor a kiutasítási határozat három lehetséges [...] célországot jelöl meg, és e határozat meghozatalának időpontjában (legalábbis még) nem volt biztos, hogy a külföldi melyik országba térne vissza, kell-e a visszaküldés tilalmának elve szempontjából értékelést végezni a kiutasítási határozat meghozatalának időpontjában? A kiutasítási határozat különös követelményeként határozhat erről hivatalból az őrizetet elrendelő bíróság akkor is, ha e határozattal szemben nem nyújtottak be jogorvoslati kérelmet?
- a) Igenlő válasz esetén, a visszaküldés tilalmának elve szempontjából végzett értékelésnek a kiutasítási határozatban megjelölt valamennyi lehetséges [...] célországra ki kell terjednie? A visszaküldés tilalmának elve szempontjából végzett értékelést úgy kell-e elvégezni, mintha a külföldi személy az érintett [...] célország állampolgárságával rendelkezne és az lenne a származási országa, vagy elegendő egy olyan értékelés, amely kizárólag az érintett országokban fennálló általános helyzeten alapul, akár a külföldi személy kapcsán ismert körülmények – például vallása vagy etnikai csoporthoz tartozása – figyelembevételével vagy anélkül? E tekintetben különbséget kell-e tenni a közigazgatási hatóság és a bíróság által ebben a helyzetben elvégzendő értékelések között, és ha igen, milyen módon?
- b) Milyen szerepet játszik e tekintetben az, hogy a külföldi személy együttműködőnek bizonyul-e a [...] célország meghatározása során?
- 2) Egy olyan helyzetben, mint amilyenről a jelen ügyben szó van, amikor a kiutasítási határozat három lehetséges [...] célországot jelöl meg, és e határozat meghozatalának időpontjában (legalábbis még) nem volt biztos, hogy a külföldi melyik országba térne vissza, kell-e a visszaküldés tilalmának elve szempontjából értékelést végezni az őrizeti intézkedés elrendelésének időpontjában, figyelemmel arra, hogy az őrizet célja e külföldi személy kiutasításának biztosítása, azt is beleértve, hogy rendelkezésre álljon állampolgárságának vagy származási országának, és ebből következően annak megállapítása érdekében, hogy melyik országba kell visszatérnie? Igenlő válasz esetén, a visszaküldés tilalmának elve szempontjából végzett értékelésnek a kiutasítási határozatban felsorolt valamennyi lehetséges [...] célországra ki kell terjednie?
- a) Milyen szerepet játszik e tekintetben az, hogy a külföldi személy együttműködőnek bizonyul-e a [...] célország meghatározása során?
- 3) Az első és a második kérdésre adott nemleges válasz esetén, olyan helyzetben, mint amilyenről a jelen ügyben szó van, elhalasztható-e a visszaküldés tilalmának elve szempontjából történő értékelés mindaddig, amíg egyértelművé nem válik a válasz arra a kérdésre, hogy a külföldi személynek mely országba kell visszatérnie, például mert ezen ország hatóságai megerősítették állampolgárságát, vagy azt a külföldi maga bizonyította?”

21. A kérdést előterjesztő bíróság azt kérte, hogy a Bíróság a jelen kérelmet az eljárási szabályzatának 107. cikkében előírt sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárásban bírálja el.

22. 2026. március 23-i határozatával a negyedik tanács helyt adott e kérelemnek.

23. A holland kormány és az Európai Bizottság írásbeli észrevételeket nyújtott be, és részt vettek a 2026. május 7-én tartott tárgyaláson, amelynek során válaszoltak a Bíróság által feltett, szóbeli választ igénylő kérdésekre.

IV. Elemzés

A. Előzetes észrevételek

24. Az előterjesztő bíróság a kérdéseiben nem jelölte meg azokat az uniós jogi rendelkezéseket, amelyek értelmezését kéri. Mindazonáltal az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések tárgyára és indoklására tekintettel úgy vélem, hogy nem lehet kétséges, hogy azok a 2008/115 irányelvnek a Charta 6. cikkével, 19. cikkének (2) bekezdésével és 47. cikkével összefüggésben értelmezett 5. és 15. cikkének értelmezésére irányulnak.

25. E kérdések azon problémakör keretébe illeszkednek, amely már a Bíróság ítélkezési gyakorlatának tárgyát képezte, és amely a kiutasítási határozattal érintett harmadik országbeli állampolgár őrizetbe vételének vagy őrizetben tartásának felülvizsgálatára hivatott bíróság hatáskörének terjedelmére vonatkozik, tekintettel arra a kötelezettségre, hogy a kiutasítási eljárás során biztosítani kell a visszaküldés tilalma elvének tiszteletben tartását.

26. Közelebbről, a 2025. szeptember 4-i Adrar ítéletben¹⁰ a Bíróság kimondta, hogy a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgár őrizetbe vételének vagy őrizetben tartásának felülvizsgálatára hatáskörrel rendelkező igazságügyi hatóságnak – adott esetben hivatalból – meg kell győződnie arról, hogy a visszaküldés tilalmának elve nem zárja ki ezen állampolgár kitoloncolását. Abban az esetben, ha e hatóság arra a következtetésre jut, hogy a visszaküldés tilalmának elve kizárja a kitoloncolást, a 2008/115 irányelv 15. cikke (2) bekezdése negyedik albekezdésének és (4) bekezdésének megfelelően köteles az említett állampolgárt haladéktalanul szabadon bocsátani.¹¹

27. Kérdéseivel az előterjesztő bíróság arra kéri a Bíróságot, hogy fejlessze tovább ezt az ítélkezési gyakorlatot, figyelembe véve azon kiutasítási határozat sajátosságát, amely az alapügyben felülvizsgálat tárgyát képező őrizet alapjául szolgál. Emlékeztetek arra, hogy e kiutasítási határozat három célországot jelöl meg, és annak meghozatalával az illetékes nemzeti hatóság a visszaküldés tilalmának elve szempontjából semmilyen értékelést nem végzett, mivel a végleges célországot nem lehetett megjelölni, mégpedig az érintett személy által a származási helyével kapcsolatban tett, nem egyértelmű nyilatkozatok miatt. Ebben az összefüggésben a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy meddig terjed a közigazgatási hatóságok és az őrizet jogszerűségének felülvizsgálatára hivatott bíróság azon kötelezettsége, hogy biztosítsák a visszaküldés tilalma elvének tiszteletben tartását olyan helyzetben, amikor a kiutasítási határozat elfogadásának szakaszában és az őrizetbe vétel szakaszában nehéznek, sőt lehetetlennek bizonyult a végleges célország meghatározása.

28. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indoklásából következik, hogy bár a kérdést előterjesztő bíróság kétségeit fejezi ki a holland hatóságok azon gyakorlatának szabályszerűségét illetően, hogy az ideiglenesen több célországot megjelölő kiutasítási határozat elfogadása esetén

¹⁰ C-313/25 PPU, a továbbiakban: Adrar ítélet, EU:C:2025:647.

¹¹ Lásd: Adrar ítélet (73. pont).

kifejezetten tartózkodnak a visszaküldés tilalmának elve szempontjából végzett értékeléstől, nem teszi fel a kérdést, hogy az így megfogalmazott kiutasítási határozat meghozatalában álló gyakorlat összeegyeztethető-e a 2008/115 irányelvvel.¹²

29. Márpedig számomra úgy tűnik, hogy az előterjesztő bíróság által feltett kérdések elemzése előtt el kell dönteni ez utóbbi kérdést, mivel az arra adott válasz tárgytalanná teheti azokat. Ha ugyanis az előterjesztő bíróság – amint azt az első kérdésében előírányozza – hatáskörrel rendelkezne a kiutasítási határozat jogszerűségének felülvizsgálatára, az arra vonatkozó kérdései, hogy miként kell elvégezni a visszaküldés tilalmának elve szempontjából történő értékelést abban az esetben, ha e határozatban több célországot jelölnek meg, csak akkor merülnének fel, ha az így megfogalmazott határozat megfelelne a 2008/115 irányelvnek.

30. E tekintetben, amint azt a Bíróság több alkalommal megállapította, a 2008/115 irányelv 6. cikkének (1) bekezdéséből kitűnik, hogy amint a tartózkodás jogellenessége megállapításra került, minden harmadik országbeli állampolgár tekintetében – az e cikk (2)–(5) bekezdésében foglalt kivételek sérelme nélkül és az ezen irányelv 5. cikkében meghatározott követelmények szigorú tiszteletben tartása mellett – kiutasítási határozatot kell hozni, amelynek az említett irányelv 3. cikkének 3. pontjában említett harmadik országok közül meg kell határozni azt, amelybe e harmadik országbeli állampolgárt ki kell toloncolni.¹³ Ezenkívül az sem vitatott, hogy amennyiben az illetékes nemzeti hatóság módosítja a korábbi kiutasítási határozatban említett célországot, e kiutasítási határozat e lényeges pontját módosítja, ekként pedig úgy kell tekinteni, hogy a 2008/115 irányelv 3. cikkének 4. pontja értelmében új kiutasítási határozatot fogadott el.¹⁴

31. Ez az ítélkezési gyakorlat világos és egyértelmű: a kiutasítási határozatban kötelezően fel kell tüntetni a célországot. A Bíróság által értelmezett uniós jog a jelenlegi állapotában tehát nem írja elő, hogy az illetékes hatóság határozatában a visszatérési kötelezettség megállapítására vagy a kitoloncolás elrendelésére szorítkozzon, anélkül hogy meghatározná azt az országot, amelybe e kitoloncolást végre fogják hajtani.¹⁵ A 2008/115 irányelv sem írja elő a célország megjelölésére vonatkozó kötelezettségtől való eltérés lehetőségét a harmadik országbeli állampolgár együttműködésének hiánya miatt.¹⁶

32. Bár a jelenlegi ítélkezési gyakorlat alapján nem merülhet fel kétség azzal kapcsolatban, hogy a kiutasítási határozatnak meg kell jelölnie a célországot, ebből nem következik, hogy szigorúan tilos lenne két vagy több ilyen ország megjelölése. Az „azt” kifejezés¹⁷ Bíróság általi használata, amely arra enged következtetni, hogy csak egy harmadik országról lehet szó, véleményem szerint nem lehet döntő, mivel a Bíróság az ítélkezési gyakorlatának kidolgozása során nem vette figyelembe, hogy esetleg több ilyen célország kerül megjelölésre.

¹² A tárgyaláson a holland kormány jelezte, hogy Hollandiában a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok őrizetbe vételének alapjául szolgáló kiutasítási határozatok körülbelül egynegyede több célországot jelöl meg.

¹³ Lásd: 2024. október 17-i Ararat ítélet (C-156/23, EU:C:2024:892, 34. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

¹⁴ Lásd: FMS ítélet (116. pont).

¹⁵ E határozat jellege a jövőben változhat, lásd: az Unióban jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok visszaküldésére vonatkozó közös rendszer létrehozásáról, valamint a 2008/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv, a 2001/40/EK tanácsi irányelv és a 2004/191/EK tanácsi határozat hatályon kívül helyezéséről szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslat (COM(2025) 101 final, a továbbiakban: a 2008/115 irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló rendeletre irányuló javaslat). E javaslat 7. cikkének (4) bekezdése lehetővé teszi, hogy a kiutasítási határozatban ideiglenesen egy vagy több visszaküldési célországot jelöljenek meg, amennyiben az illetékes hatóságok rendelkezésére álló információk nem elegendőek a visszaküldési célországnak a kiutasítási határozat meghozatalának időpontjában történő meghatározásához.

¹⁶ A 2008/115 irányelv az érintett harmadik országbeli állampolgár együttműködésének hiányára kizárólag a 15. cikke (6) bekezdésének a) pontjában hivatkozik, amelynek értelmében e körülmény igazolhatja az őrizet időtartamának meghosszabbítását.

¹⁷ Lásd a jelen indítvány 30. pontját.

33. Következésképpen fel kell tenni a kérdést, hogy összeegyeztethető-e a 2008/115 irányelvvel az, hogy a kiutasítási határozat egynél több célországot jelöl meg.

34. Véleményem szerint ez nem ellentétes ezzel az irányelvvel.

35. Először is, bár a 2008/115 irányelv rendelkezései nem biztosítanak mérlegelési jogkört a nemzeti hatóságok számára a célországnak a kiutasítási határozatban való megjelölését illetően, ugyanakkor egyszerre több ország is megfelelhet az célországgént történő azonosítás feltételeinek.

36. Tekintettel ugyanis a „kiutasítás” fogalmának az ezen irányelv 3. cikkének 3. pontjában szereplő meghatározására, célországgént megjelölhető vagy az érintett származási országa, vagy egy tranzitország uniós vagy kétoldalú visszafogadási megállapodásoknak vagy egyéb megegyezéseknek megfelelően, vagy más harmadik ország, ahova az érintett harmadik országbeli állampolgár önkéntesen vissza kíván térni és amely őt befogadja.¹⁸ Ezenkívül teljes mértékben elképzelhető, hogy több harmadik ország is tartozzon e három kategória egyikébe, különösen azért, mert az érintett több állampolgársággal rendelkezik, vagy több olyan harmadik országon utazott keresztül, amelyekkel visszafogadási megállapodások vagy egyéb megállapodások jöttek létre.

37. Így, mivel a 2008/115 irányelv 3. cikkének 3. pontja nem ír elő semmilyen hierarchiát a célországok e rendelkezésben említett három kategóriája között, nem zárható ki, hogy egyszerre több harmadik ország teljesíti a célországgént való megjelöléshez szükséges feltételeket.

38. Másodszor, az egynél több célországot megjelölő kiutasítási határozat önmagában nem befolyásolja azt, hogy az érintett személy alapvető jogai milyen szintű védelemben részesülnek. Egyrészt e személy továbbra is jogorvoslással élhet e határozattal szemben, és annak során vitathatja egy vagy több célország megjelölését, mind a 2008/115 irányelv 3. cikke 3. pontjának, mind pedig ezen irányelv 5. cikkének megsértésére hivatkozva. Másrészt az ilyen határozat nem képezi akadályát annak, hogy a visszaküldés tilalmának elve szempontjából történő értékelést el lehessen végezni. Semmi nem zárja ki ugyanis, hogy az említett határozatban megjelölt valamennyi ország tekintetében ellenőrizték, hogy e határozat végrehajtása a Charta 4. cikkével összefüggésben értelmezett 19. cikkének (2) bekezdésében tiltott bánásmód elszenvedése valós veszélyének tenné-e ki az érintettet.¹⁹

39. Harmadszor, kétségtelen, hogy több célországnak a kiutasítási határozatban való megjelölése ellentétesnek tűnik magával a kiutasítási határozatnak a fogalmával, amely határozat a kitoloncolás jogalapját hivatott képezni, amely utóbbit a 2008/115 irányelv 3. cikkének 5. pontja úgy határozza meg, mint az érintett személynek a tagállamból történő fizikai kiszállítását. Úgy tűnik, hogy ekként e határozat csak egy célországot jelölhet meg, azaz azt a harmadik országot, amelynek e személyt ténylegesen át fogják adni.

40. Mindazonáltal a 2008/115 irányelv rendelkezéseiből nem tűnik ki, hogy azt írja elő, hogy a kiutasítási határozatban egyetlen célországot kell megjelölni. Egyrészt, amint arra az imént emlékeztettem, az ezen irányelv által meghatározott kitoloncolás csak negatív módon jelöli ki azt a helyet, ahová az érintett személyt ki fogják toloncolni: a „tagállamból” történő kiszállításról van szó. Másrészt az említett irányelv 8. cikkének (3) bekezdése értelmében a tagállamok rendelkezhetnek a kitoloncolás végrehajtására a kiutasítási határozattól eltérő, közigazgatási vagy

¹⁸ Lásd: Szpunar főtanácsnok M. és társai (Átadás egy tagállamnak) ügyre vonatkozó indítványa (C-673/19, EU:C:2020:840, 33–36. pont); 2021. február 24-i M. és társai (Átadás egy tagállamnak) ítélet (C-673/19, EU:C:2021:127, 40–42. pont).

¹⁹ Ez az eset azonban nem áll fenn, amint az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból egyértelműen kitűnik.

bíróági határozat vagy intézkedés elfogadásáról. Bár a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint e határozatban vagy ezen intézkedésben nem lehet olyan célországot megjelölni, amelyet a kiutasítási határozatban nem jelöltek meg,²⁰ véleményem szerint nem zárható ki, hogy az említett határozatban vagy intézkedésben a kiutasítási határozatban megjelölt országok közül azt az országot jelölik ki, amelybe az érintett személyt ténylegesen ki fogják toloncolni. Az sem zárható ki, hogy egyetlen végleges célországot megjelölő, új kiutasítási határozatot fogadjanak el.²¹

41. Negyedszer, úgy tűnik, hogy egynél több célországnak a kiutasítási határozatban való ilyen megjelölése pozitív módon hozzájárulhat a kiutasítási eljárás hatékonyságához és időtartamának lerövidítéséhez. Abban az esetben ugyanis, ha lehetetlennek bizonyul a kiutasítási határozatnak az e határozatban megjelölt célországok egyike tekintetében történő végrehajtása, ez nem zárja ki annak az érintett személy kitoloncolása révén történő végrehajtását – adott esetben külön kitoloncolási határozat alapján, amennyiben annak elfogadását a nemzeti jog előírja –, anélkül, hogy új célországot megjelölő új kiutasítási határozatot kellene hozni.²²

42. Abban az esetben, ha – mint az alapügyben is – alapos okkal feltételezhető, hogy több harmadik ország teljesíti a célországként való megjelöléshez szükséges feltételeket, mindegyik ilyen országnak a kiutasítási határozatban való feltüntetése lehetővé teszi az egyes említett harmadik országokba való visszatérés előkészítéséhez szükséges lépések megtételét. Az azon harmadik országba történő tényleges kitoloncolás, amelynek tekintetében ez objektíve lehetségesnek bizonyul, a kiutasítási határozat módosítása nélkül végrehajtható. Ha ez utóbbi esetben nem lehetne egynél több célországot megjelölni, minden szükséges lépést kizárólag a kiutasítási határozatban megjelölt országot figyelembe véve kellene megtenni. Ha a tényleges kitoloncolás nem lehetséges, akkor egy másik célországot megjelölő, új kiutasítási határozatot kellene hozni, és újra meg kellene tenni ugyanezen lépéseket. Ez az eljárási mód jelentősen meghosszabbítaná az eljárás időtartamát, és az érintett harmadik országbeli állampolgár őrizetbe vétele esetén az őrizet 2008/115 irányelvben előírt maximális időtartamának túllépéséhez vezethetne.²³

43. Ötödször, kétségtelenül állítható, hogy ha a Bíróság elfogadná azt a gyakorlatot, mely szerint a kiutasítási határozatban egynél több célországot jelölnek meg, azzal Pandóra szelencéjét nyitná ki, mivel ez lehetővé tenné a nemzeti hatóságok számára, hogy a célország megjelöléséhez szükséges tényállás megállapításával kapcsolatos problémát azáltal oldják meg, hogy a kiutasítási határozatban korlátlan számú, potenciális célországot tüntetnek fel, és ezáltal színlelik a kiutasítási határozat tartalmára alkalmazandó követelmények tiszteletben tartását. Az ilyen gyakorlat elfogadása azzal a kockázattal járna, hogy lehetővé tenné a hatóságok számára azon kötelezettség megkerülését, hogy a kiutasítási határozatban megjelöljék a célországot.

44. E tekintetben szeretném hangsúlyozni, hogy meg kell különböztetni egymástól két kérdést: egyrészt a nemzeti hatóságok arra való objektív lehetőségének kérdését, hogy a kiutasítási határozatban egynél több célországot jelöljenek meg, másrészt pedig a határozatnak az egyes említett célországok megjelölése tekintetében fennálló megalapozottságának kérdését. Az ezen

²⁰ Lásd: FMS ítélet (116. pont).

²¹ Lásd a jelen indítvány 30. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatot. A holland kormány észrevételeiből kitűnik, hogy a holland közigazgatási gyakorlat szerint abban az esetben, ha a kiutasítási határozatban több célországot jelölnek meg, az érintett személy kitoloncolása előtt egyetlen célországot megjelölő új kiutasítási határozatot hoznak.

²² Lásd: FMS ítélet (116. pont).

²³ Lásd ezen irányelv 15. cikkének (6) bekezdését.

országok mindegyikének megjelölésére vonatkozó döntésnek ugyanis az érintett személy nyilatkozatain, és más, rendelkezésre álló bizonyítékokkal alátámasztott ténybeli megállapításokon kell alapulnia, mivel e megállapítások bírósági felülvizsgálat tárgyát képezhetik.

45. Ebből véleményem szerint az következik, hogy a kiutasítási határozatban egynél több ország célországként történő megjelölése önmagában nem ellentétes a 2008/115 irányelv 3. cikkének (3) bekezdésével összefüggésben értelmezett 6. cikkének (1) bekezdésével.²⁴

46. Mindazonáltal egy feltételnek teljesülnie kell ahhoz, hogy az így megfogalmazott kiutasítási határozat megfeleljen a 2008/115 irányelvnek. Amint arra már rámutattam,²⁵ olyan ténybeli elemeknek kell fennállniuk, amelyek igazolják valamely országnak a kiutasítási határozatban célországként történő megjelölését. Mindenekelőtt azokat az okokat kell bizonyítani, amelyek miatt a kiutasítási határozatban megjelölt valamennyi célország megfelel a 2008/115 irányelv 3. cikkének 3. pontjában előírt feltételeknek. Minden egyes ország célországként való megjelölése bírósági felülvizsgálat tárgyát képezi.

B. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésről

47. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdés a fő kérdésből és két alkérdésből (az első kérdés a) és b) pontja) áll. A kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy abban az esetben, ha a kiutasítási határozat elfogadásának szakaszában nehéznek mutatkozik egyetlen célország meghatározása, ami három célország megjelöléséhez vezet, az e határozatot meghozó hatóságnak mégis el kell-e végeznie a visszaküldés tilalmának elve szempontjából történő értékelést (az első kérdés első része), hogyan kell ezt az értékelést elvégezni (az első kérdés a) pontja), és hogy ez még abban a helyzetben is szükséges-e, amikor e nehézség az érintett személy együttműködésének hiányára vezethető vissza (az első kérdés b) pontja).

48. Ezzel párhuzamosan e bíróságnak mindazonáltal kétségei vannak az eljárás e szakaszának felülvizsgálatára vonatkozó hatáskörét illetően, mivel nem a kiutasítási határozattal, hanem az e határozat meghozatalát követően elrendelt őrizetbe vétellel szemben nyújtottak be előtte keresetet (az első kérdés második része).

49. Véleményem szerint először az első kérdés e második részét kell megvizsgálni, mivel az arra adandó nemleges válasz esetén az e kérdés első részére, valamint az első kérdés a) és b) pontjára adandó válaszok nem szükségesek a kérdést előterjesztő bíróság számára ahhoz, hogy az alapügyben határozatot hozhasson. Ezen alkérdéseket egyébként az első kérdés második részére adott igenlő válasz esetére tették fel.

50. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdés e második részét illetően a kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy bár a kiutasítási határozattal szemben nem nyújtottak be jogorvoslati kérelmet, köteles hivatalból megvizsgálni, hogy olyan kiutasítási határozatról van-e szó, amely alapján el lehet rendelni az őrizeti intézkedést. E vizsgálat e bíróság számára többek között annak vizsgálatát jelenti, hogy a kiutasítási határozat megfelel-e az ilyen határozatra előírt különös követelményeknek. A Bíróság ítélezési gyakorlatából²⁶ arra következtet, hogy e különös követelmények között szerepel a visszaküldés tilalmának elve szempontjából történő értékelés is.

²⁴ Úgy tűnik, hogy ez a Raad van State (államtanács) álláspontja is. Lásd: 2021. június 2-i 202006815/1/V3. sz. ítélet, elérhető a következő internetcímen: <https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:RVS:2021:1155>, 7.1. pont

²⁵ Lásd a jelen indítvány 44. pontját.

²⁶ A kérdést előterjesztő bíróság e tekintetben az FMS ítélet 114. pontjára hivatkozik.

Ebből az előfeltevésből kiindulva a kérdést előterjesztő bíróságban felmerül a kérdés, hogy a kitoloncolás céljából elrendelt őrizeti intézkedéssel szemben benyújtott jogorvoslat keretében azt is meg kell-e vizsgálnia, hogy az ezen intézkedés alapjául szolgáló kiutasítási határozat tartalmaz-e a visszaküldés tilalmának elve szempontjából elvégzett (helyes) értékelést, még akkor is, ha e határozat nem képezte bírósági felülvizsgálat tárgyát.

51. A „különös követelmények”²⁷ fogalmának használata során a kérdést előterjesztő bíróság az FMS ítélet 114. pontjára hivatkozik, amelyben a Bíróság megállapítja, hogy a kiutasítási határozatnak két alkotóeleme van. A kérdést előterjesztő bíróság nem használja az „alkotóelemek” kifejezést, és nem fejt ki, hogy azokhoz képest hogyan kell értelmezni a „különös követelmények” kifejezést. Nem bír döntő jelentőséggel, hogy a két fogalmat szinonimának tekinti-e, vagy sem, mivel az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokolásából kitűnik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy a visszaküldés tilalmának elve szempontjából elvégzendő értékelés hiánya nem eredményezheti-e olyan határozat elfogadásának hiányát, amely az őrizet alapját képezheti.

52. Így az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdés második részével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy a harmadik országbeli állampolgár kitoloncolás céljából, több célországot megjelölő kiutasítási határozat végrehajtása céljából történő őrizetbe vételének felülvizsgálatára hivatott bíróság hatáskörrel rendelkezik-e arra is, hogy hivatalból vizsgálja, hogy ez utóbbi határozat elfogadásának szakaszában értékelték-e ezen határozat jogszerűségét a visszaküldés tilalmának elve szempontjából, és hogy ilyen értékelés hiányában hatáskörrel rendelkezik-e arra, hogy ebből levonja a következtetéseket, megállapítva, hogy az ilyen határozatra vonatkozó valamely különös követelményt nem tartottak tiszteletben, így a kiutasítási határozat nem tekinthető az őrizet jogalapjának.

53. Azok az előfeltevések, amelyeken a kérdést előterjesztő bíróság első kérdése alapul, véleményem szerint helyesek a holland bírósági rendszerben, figyelembe véve az e bíróság által szolgáltatott magyarázatokat. Nem merülhet fel kétség azzal kapcsolatban, hogy e rendszerben az őrizetbe vétel felülvizsgálatáért felelős bíróságnak meg kell vizsgálnia, hogy van-e jogalapja az általa felülvizsgálandó határozat meghozatalának, amely jogalap a jelen esetben a kiutasítási határozat.²⁸ Ez utóbbi határozatnak meg kell felelnie bizonyos követelményeknek. Közelebbről, a nemzeti jog szerint a közigazgatási határozatra vonatkozóan előírt alaki követelményeken kívül a határozatot az illetékes nemzeti hatóságnak kell meghoznia, annak azonosítania kell az érintett személyt, meg kell állapítania a tartózkodásának jogellenességét, visszatérési kötelezettséget kell megállapítania vagy kimondania,²⁹ és a fent hivatkozott ítélkezési gyakorlatra³⁰ tekintettel meg kell jelölnie a célországot. Ha a kiutasítási határozat nem felel meg e feltételeknek, amelyek e jogi aktus alkotóelemei, nem tekinthető az őrizeti intézkedés elfogadása jogalapjának. Így annak a bíróságnak, amelyhez a 2008/115 irányelv 15. cikkének (1) bekezdése alapján elfogadott, őrizetbe vételt elrendelő határozat elleni keresetet nyújtottak be, és arra a következtetésre jutott, hogy a kiutasítási határozat nem tartalmazza a célország megjelölését, meg kell állapítania, hogy az őrizetbe vételt elrendelő határozat nem jogszerű, és ezért az érintett személyt szabadon kell bocsátania.

²⁷ Holland nyelven: „specifieke vereisten”.

²⁸ A holland kormány által a tárgyaláson tett észrevételekből kitűnik, hogy a holland ítélkezési gyakorlat szerint az őrizet csak akkor lehetséges, ha korábban kiutasítási határozatot hoztak.

²⁹ Amint azt a Bíróság a kérdést előterjesztő bíróság által hivatkozott FMS-ítélet 114. pontjában megállapította.

³⁰ Lásd a jelen indítvány 30. pontját.

54. Ugyanakkor, bár a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából³¹ az következik, hogy az őrizetbe vétel vagy őrizet fenntartása jogszerűségének felülvizsgálatát végző bíróságnak a visszaküldés tilalmának elve szempontjából történő értékeléssel kapcsolatos hatáskörét tágan kell meghatározni, ezen ítélkezési gyakorlatból az is kitűnik, hogy a bíróság feladata az őrizet fenntartására vagy annak mellőzésére vonatkozó határozatra korlátozódik.³² Közelebbről, az említett ítélkezési gyakorlatból nem tűnik ki, hogy az őrizetbe vétel vagy őrizet fenntartásának jogszerűségét felülvizsgáló bíróság hatáskörrel rendelkezne a kiutasítási határozat jogszerűségének értékelésére, és adott esetben annak megsemmisítésére.

55. Kétségtelen, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy a 2008/115 irányelv harmonizálja a valamely tagállam területén jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárokat érintő kiutasítási határozatok meghozatalára és végrehajtására vonatkozó szabályokat és eljárásokat, amely harmonizációtól a tagállamok csak akkor térhetnek el, ha az ezen irányelv 4. cikkének (3) bekezdésében foglalt feltételek mellett kedvezőbb rendelkezéseket fogadnak el.³³ Elméletileg tehát nem kizárt, hogy a tagállami szabályozás az említett irányelv 15. cikke alapján történő őrizet jogszerűségének felülvizsgálatára hivatott bíróság hatáskörének szélesebb terjedelmét írja elő, mint amely ugyanezen irányelv rendelkezéseiből következik.³⁴

56. Mindazonáltal a 2008/115 irányelv egyértelmű különbséget tesz a kiutasítási határozat és az őrizetbe vételt elrendelő határozat között. Először is, az első elfogadását és bírósági felülvizsgálatát ezen irányelv III. fejezete, különösen annak 12. és 13. cikke szabályozza, míg az utóbbi elfogadását és bírósági felülvizsgálatát az említett irányelv IV. fejezete, különösen annak 15. cikke szabályozza. Másodsor, az egyes határozatok elfogadásának feltételei és azok tárgya egymástól eltérő. Harmadsor, a kiutasítási határozat végrehajtása céljából elrendelt őrizet jogszerűségét az érintett személynek ez utóbbi határozatban meghatározott jogi helyzetére tekintettel kell felülvizsgálni.

57. Ebből következik, hogy a 2008/115 irányelv nem írja elő, hogy a kiutasítási határozattal érintett harmadik országbeli állampolgár őrizetével szembeni jogorvoslat tárgyában eljáró bíróság ugyanazt a felülvizsgálatot gyakorolja, mint amelyet az e kiutasítási határozat felülvizsgálatára hivatott bíróság gyakorolhat. Ez ellentétes lenne az ezen irányelvben létrehozott jogorvoslati rendszerrel.

58. Ezzel szemben, noha – amint arra a kérdést előterjesztő bíróság rámutat – igaz, hogy a holland jog szerint az őrizetbe vétellel szembeni jogorvoslat tárgyában eljáró bíróság feladata annak ellenőrzése, hogy van-e jogalapja az őrizeti intézkedés elfogadásának, amely jogalap a jelen esetben a kiutasítási határozat, e felülvizsgálat nem terjedhet túl annak vizsgálatán, hogy a vizsgált határozat tartalmazza-e az e jogi aktus tekintetében előírt valamennyi alkotóelemet. Véleményem szerint, bár úgy tűnik, hogy az olyan elemek, mint az érintett személy személyazonossága és a célország, valóban a kiutasítási határozat „alkotóelemeinek” minősíthetők, amelyek hiánya azt jelenti, hogy e határozat nem tekinthető az őrizetbe vétel jogalapjának, az a tény, hogy azt a visszaküldés tilalmának elve szempontjából értékelik, nem minősül ilyen elemnek. Ugyanis nem a kiutasítási határozat alkotóeleméről van szó, hanem az elfogadásának alapjául szolgáló egyik körülményről, amely különösen a célország meghatározása keretében releváns. E körülmény figyelembevételének felülvizsgálata valójában egyenértékű a

³¹ Lásd többek között: Adrar ítélet (71. és 72. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

³² Lásd: Adrar ítélet (73. pont).

³³ Lásd: 2026. március 26-i Tadmur ítélet (C-202/25, EU:C:2026:257, 46. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

³⁴ Úgy tűnik, hogy a holland jog esetében nem ez a helyzet, amint az a holland kormány és a Bizottság észrevételeiből kitűnik.

kiutasítási határozat jogszerűségének felülvizsgálatával. Ez nem feladata annak a bíróságnak, amelynek az őrizet jogszerűségét az érintett harmadik országbeli állampolgár kiutasítási határozat által meghatározott jogi helyzetére tekintettel vizsgálnia kell.

59. Megjegyzem, hogy az Adrar ítélet alapjául szolgáló ügyben a kiutasítási határozat elfogadásának szakaszában nem vizsgálták, hogy a visszaküldés tilalmának elvével ellentétes-e az érintett személy kitoloncolása.³⁵ Amennyiben ez az értékelés különös követelmény jellegével rendelkezett volna, amelynek nem teljesítése a kiutasítási határozat jogellenességét eredményezte volna, a Bíróság ezt ítéletében valószínűleg megállapította volna. Egyébiránt ezen ítélet fényében meg kell állapítani, hogy az őrizetbe vétel jogszerűségének felülvizsgálatával megbízott bíróságnak saját értékelést kell végeznie a visszaküldés tilalmának elve szempontjából, és hatásköre nem korlátozódik a közigazgatási hatóságok által végzett értékelés felülvizsgálatára. Ez megerősíti azt a következtetést, amely szerint az ilyen értékelés elmaradása a kiutasítási határozat elfogadásának szakaszában nem lehet meghatározó, ha a kiutasítási határozat megfelel az ahhoz szükséges követelményeknek, hogy az őrizeti intézkedés elfogadásának jogalapjául szolgáljon.

60. A fentiekre tekintettel azt javaslom, hogy a Bíróság az első kérdés második részére azt a választ adja, hogy a 2008/115 irányelvnek a Charta 6. cikkével, 19. cikkének (2) bekezdésével és 47. cikkével összefüggésben értelmezett 5. és 15. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgár – több célországot megjelölő, jogerős kiutasítási határozat végrehajtása keretében való kitoloncolása érdekében történő – őrizetbe vételének jogszerűségét felülvizsgálni hivatott igazságügyi hatóság nem rendelkezik hatáskörrel arra, hogy hivatalból vizsgálja, hogy a kiutasítási határozat meghozatalának szakaszában értékelték-e, hogy a visszaküldés tilalmának elvével ellentétes-e ezen állampolgár kitoloncolása, és ilyen értékelés hiányában ebből nem vonhatja a következtetéseket, megállapítva, hogy az ilyen határozatra vonatkozó valamely különös követelményt nem tartottak tiszteletben, így a kiutasítási határozat nem tekinthető az őrizeti intézkedés elfogadása jogalapjának.

61. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdés második részére adott e válasza tekintettel sem e kérdés első részét, sem az a) és b) alkérdést nem kell megválaszolni.

C. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdéstről

62. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdés két részből és egy alkérdésből áll (a második kérdés a) pontja). A kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy abban az esetben, ha a kiutasítási határozatban három célországot jelölnek meg, és a végleges célországra vonatkozó döntés (ideiglenes) hiánya esetén az őrizet elrendelésének időpontjában kell-e a visszaküldés tilalmának elve szempontjából történő értékelést végezni (a második kérdés első része), a vizsgálatnak valamennyi megjelölt országra ki kell-e terjednie (a második kérdés második része), és hogy az érintett harmadik országbeli állampolgár együttműködésének hiánya befolyásolja-e e kötelezettség terjedelmét (a második kérdés a) pontja).

63. A kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy a visszaküldés tilalmának elve szempontjából történő értékelést nem lehet elvégezni abban az esetben, ha három lehetséges célországot jelöltek meg, és nem egyértelmű, hogy a felperes mely országba küldhető vissza. Csak kevésbé teljes körű értékelés lenne elképzelhető. E bíróság úgy véli, hogy releváns lehet az a kérdés, hogy az érintett

³⁵ Lásd: Adrar ítélet (20. pont).

harmadik országbeli állampolgár maga okoz-e zavart azáltal, hogy azt állítja, több állampolgársággal rendelkezik vagy származására vonatkozóan több régiót említ, ezáltal megnehezítve vagy lehetetlenné téve a visszaküldés esetén fennálló veszély vizsgálatát.

64. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdés megfogalmazásából kitűnik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság két olyan problémát tár fel, amelyek megnehezítik a közigazgatási hatóságot terhelő kötelezettség teljesítését: egyrészt a kiutasítási határozattal érintett harmadik országbeli állampolgárra vonatkozó elegendő adat hiányát, másrészt pedig azt, hogy a kiutasítási határozat egynél több célországot jelöl meg. E két probléma szorosan összefügg egymással, mivel a második problémát az első eredményezi. Ennélfogva célszerűnek tartom azokat külön-külön megvizsgálni, mivel előfordulhat, hogy az ilyen összefüggés más ügyekben nem nyilvánvaló.³⁶ Elemzésem előtt egy előzetes megjegyzést teszek.

1. Előzetes megjegyzés

65. Bár a kérdést előterjesztő bíróság kifejezetten az őrizeti intézkedést elrendelő hatóságot terhelő kötelezettségre kérdez rá,³⁷ úgy vélem, hogy ahhoz, hogy számára hasznos választ lehessen adni, ki kell terjeszteni a kérdés tárgyát, és meg kell vizsgálni az e bíróságot terhelő, a visszaküldés tilalmának elve szempontjából történő értékelés elvégzésére vonatkozó kötelezettségre is.

66. Amint ugyanis az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, az őrizetbe vétel jogszerűségének felülvizsgálatára hivatott bíróság nem szorítkozhat a közigazgatási hatóság által végzett értékelés felülvizsgálatára. A Bíróság e tekintetben már pontosította, hogy e felülvizsgálat keretében az illetékes igazságügyi hatóságnak képesnek kell lennie arra, hogy az e jogszerűség vizsgálata szempontjából releváns valamennyi ténybeli és jogi elemről határozzon. E célból lehetőségének kell lennie arra, hogy az eredeti őrizetet elrendelő közigazgatási hatóság által hivatkozott ténybeli elemeket és bizonyítékokat figyelembe vegye. Lehetőségének kell lennie arra is, hogy az érintett személy által esetlegesen elé terjesztett tényeket, bizonyítékokat és észrevételeket figyelembe vegye. Ezenkívül, amennyiben e hatóság ezt szükségesnek ítéli, lehetősége kell, hogy legyen bármely más, a határozatához releváns információk feltárására is. A felülvizsgálat keretében e hatóságot megillető jogkör semmiképpen nem korlátozódhat kizárólag a közigazgatási hatóság által előterjesztett információkra.³⁸

67. Ezenkívül a Bíróság szerint az illetékes igazságügyi hatóságnak figyelembe kell vennie a tudomására hozott, és a nemzeti joga alapján általa meghozandónak vélt eljárási intézkedések keretében kiegészített vagy megvilágított valamennyi – többek között ténybeli – elemet, és ezen elemek alapján adott esetben meg kell állapítania az uniós jogból származó jogszerűségi feltétel megsértését, még akkor is, ha azt az érintett személy nem vetette fel. E kötelezettség nem érinti az ilyen jogszerűségi feltételt ily módon hivatalból vizsgálni köteles igazságügyi hatóság arra vonatkozó kötelezettségét, hogy a kontradiktórius eljárás elvének megfelelően fel kell hívnia az egyes feleket arra, hogy e feltétellel kapcsolatban fejtsék ki álláspontjukat.³⁹

³⁶ Könnyen elképzelhető, hogy a kiutasítási határozat két célországot jelöl meg, de ez nem a kettős állampolgársággal rendelkező személy személyazonosságának meghatározásával kapcsolatos nehézségeknek tudható be, mivel ez utóbbi tényt kellően alátámasztják a rendelkezésre álló adatok.

³⁷ Lásd a második kérdés szövegét, különösen az „őrizeti intézkedés elrendelésének időpontjában” mondatrészét.

³⁸ Lásd: Adrar ítélet (71. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

³⁹ Lásd: Adrar ítélet (72. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

68. Ebben az összefüggésben a Bíróság az Adrar ítéletben kimondta, hogy a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgár őrizetbe vételének vagy őrizetben tartásának felülvizsgálatára hatáskörrel rendelkező igazságügyi hatóságnak – adott esetben hivatalból – meg kell győződnie arról, hogy a visszaküldés tilalmának elve nem zárja ki ezen állampolgár kitoloncolását, és amennyiben ezen elv kizárja a kitoloncolást, haladéktalanul szabadon kell bocsátania az említett állampolgárt.⁴⁰

69. Tehát függetlenül attól, hogy a bírósági felülvizsgálat alá tartozó őrizeti intézkedést elrendelő közigazgatási hatóság milyen elemeket vett figyelembe, a bíróság feladata, hogy az őrizetbe vétel jogszerűségének felülvizsgálata keretében a rendelkezésére álló valamennyi elem alapján elvégezze a visszaküldés tilalmának elve szempontjából történő saját értékelését, függetlenül attól, hogy az őrizeti intézkedést elrendelő közigazgatási hatóság hozzáférhetővé tette-e ezen elemeket, vagy sem. Ebből következik, hogy ez az értékelés nem korlátozódhat annak ellenőrzésére, hogy a közigazgatási hatóság tiszteletben tartotta-e a visszaküldés tilalmának elve szempontjából történő értékelés elvégzésére vonatkozó kötelezettségét, hanem ezen értékelésnek az e hatóság által adott esetben elvégzett értékeléstől elkülönülőnek és függetlennek kell lennie.

70. Ezzel szemben, ami az értékelés jellegét illeti, mind a közigazgatási hatóságnak, mind pedig az igazságügyi hatóságnak ugyanazt az elemzést kell elvégeznie, amely lényegében azon kérdés megválaszolásából áll, hogy figyelembe véve az egyrészt az érintett személyre, másrészt pedig a célországra vonatkozó valamennyi elemet, e személy a kiutasítási határozat végrehajtása esetén ki lenne-e téve a Charta 19. cikkének (2) bekezdésével ellentétes bánásmód valós veszélyének.

71. A kérdést előterjesztő bíróság által feltett kérdésre adandó válasz tehát az elvégzendő értékelést illetően mind az őrizeti intézkedést elrendelő hatóságra, mind pedig az ezen utóbbi határozat felülvizsgálatára hivatott igazságügyi hatóságra érvényes.

2. A kiutasítási határozattal érintett harmadik országbeli állampolgárra vonatkozó adatok hiányának problémájáról

72. A szóban forgó probléma általában véve a kiutasítási eljárások hatékonyságát érintő jelentős probléma. Nem kell szükségszerűen – a jelen ügghöz hasonlóan – abban megnyilvánulnia, hogy harmadik országbeli állampolgár nyilatkozatában több származási országot jelöl meg. Könnyen elképzelhető, hogy az érintett személy megtagadja származási országának megjelölését, vagy – gyakran a nemzetközi védelemmel kapcsolatos eljárások keretében – egyetlen olyan harmadik országot tüntet fel származási országgént, amely valójában nem a származási országa. Amint az a holland kormány és a Bizottság észrevételeiből, valamint a 2008/115 irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló rendeletre irányuló javaslatból is kitűnik, ez a probléma közel sem kivételes.⁴¹ Márpedig az érintett személy személyazonosságának és származásának meghatározása elengedhetetlen ahhoz, hogy e személy származási országát a 2008/115 irányelv 3. cikke 3. pontja első franciabekezdésének megfelelően célországgént meg lehessen jelölni.

73. Klasszikus jogalkalmazási problémáról van tehát szó, akár közigazgatási aktus, akár bírósági aktus útján történő jogalkalmazásról legyen is szó, tudniillik az alkalmazott norma szempontjából releváns tények megállapításáról. Ami a célországnak a kiutasítási határozatban történő meghatározását illeti, az illetékes hatóság feladata, hogy megtegye a szükséges megállapításokat,

⁴⁰ Lásd: Adrar ítélet (73. pont).

⁴¹ Lásd különösen a 2008/115 irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló rendeletre irányuló javaslat 12. oldalát.

figyelembe véve az érintett személy nyilatkozatait. Mindenekelőtt nem kizárt, hogy a kiutasítási határozat meghozatalának szakaszában megállapított tényeket a kiutasítási eljárás során negatív módon ellenőrzik. Ez az ezen eljárással járó kockázat.

74. Ugyanakkor a Bíróság ítélkezési gyakorlata fényében⁴² a kiutasítási határozatot meghozó hatóság köteles elvégezni a visszaküldés tilalmának elve szempontjából történő értékelést, és ezen értékelés eredménye érinti e határozat tartalmát. A 2008/115 irányelv 5. cikkével ugyanis ellentétes az, ha egy harmadik országbeli állampolgárral szemben olyan kiutasítási határozatot hoznak, amely célországként olyan országot jelöl meg, ahol komolyan és megalapozottan feltételezhető, hogy e határozat végrehajtása esetén ezen állampolgár a Charta 19. cikkének (2) bekezdésével ellentétes bánásmód valós veszélyének lenne kitéve.⁴³

75. E körülmények között eleve el kell utasítani azt az elgondolást, amely szerint lehetséges, hogy a visszaküldés tilalmának elve szempontjából történő értékelésre egyáltalán ne kerüljön sor a releváns tények meghatározásával kapcsolatos problémák miatt, mivel nem áll rendelkezésre elegendő adat a kiutasítási határozattal érintett harmadik országbeli állampolgárról. A 2008/115 irányelv ugyanis nem ír elő az e kötelezettség alóli kivételt az érintett harmadik országbeli állampolgár együttműködésének hiánya esetén.⁴⁴

76. Következésképpen ezt az értékelést a harmadik országbeli állampolgár őrizetbe vételének szakaszában és ezen őrizetbe vétel jogszerűsége felülvizsgálatának szakaszában is el kell végezni. Tekintettel egyrészt a szóban forgó kötelezettség abszolút jellegére, másrészt pedig a kiutasítási eljárás alá vont személyre vonatkozó releváns tények megállapításának objektív és gyakorlati nehézségeire, úgy tűnik számomra, hogy meg kell állapítani, hogy a visszaküldés tilalmának elve szempontjából történő értékelést az érintett személyre és a célországban fennálló helyzetre vonatkozóan az értékelés szakaszában rendelkezésre álló valamennyi megbízható információ figyelembevételével kell elvégezni.

77. Ha az illetékes hatóságok megbízható információkkal rendelkeznek az érintett harmadik országbeli állampolgárról és a célországban fennálló helyzetről, amelyekből kitűnik, hogy a visszaküldés tilalmának elvével ellentétes ezen állampolgár kitoloncolása, meg kell állapítaniuk, hogy az őrizetbe vétele ezen elvvel ellentétes. Ilyen információk hiányában ez az értékelés szükségszerűen általános jellegű lesz.

78. E tekintetben emlékeztetek arra, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy a 2008/115 irányelvnek – a Charta 4. cikkével és 19. cikkének (2) bekezdésével összefüggésben értelmezett – 5. cikke arra kötelezi a nemzeti hatóságot, hogy a kiutasítási határozat végrehajtását megelőzően aktualizált értékelést végezzen a harmadik országbeli állampolgárt érintő azon kockázatokról, hogy a Charta e két rendelkezése által abszolút módon tiltott bánásmódnak lesz kitéve.⁴⁵ Ezenkívül a 2008/115 irányelv 15. cikke (3) bekezdése az őrizeti intézkedés fenntartása esetében „ésszerű időközönként” történő rendszeres felülvizsgálatot ír elő annak ellenőrzése érdekében, hogy továbbra is fennállnak-e az őrizet jogszerűségének feltételei. Ha a rendelkezésre

⁴² Lásd a jelen indítvány 2. és 3. pontját.

⁴³ Lásd: 2023. július 6-i Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl (Súlyos bűncselekményt elkövető menekült) ítélet (C-663/21, EU:C:2023:540, 50. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Ezt az ítélkezési gyakorlatot nemrégiben megerősítette a 2026. március 26-i Tadmur ítélet (C-202/25, EU:C:2026:257, 46. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

⁴⁴ Lásd e tekintetben a jelen indítvány 16. lábjegyzetét.

⁴⁵ Lásd: 2024. október 17-i Ararat ítélet (C-156/23, EU:C:2024:892, 38. pont).

álló adatok csak nagyon általános értékelést tesznek lehetővé az illetékes hatóság számára a visszaküldés tilalmának elve szempontjából, az értékelést a körülmények megváltozása esetén aktualizálni lehet.

3. A visszaküldés tilalmának elve szempontjából történő értékelés elvégzésének módjáról abban az esetben, ha a kiutasítási határozat egynél több célországot jelöl meg

79. A fentiekre tekintettel megjegyzem, hogy a jelen ügy sajátossága más olyan ügyekhez képest, amelyekben a releváns tények meghatározásának problémája merül fel, abban rejlik, hogy a szóban forgó kiutasítási határozatból kitűnik, hogy három harmadik országba történő kitoloncolást is végre lehet hajtani, miközben logikusan csak az egyik ilyen országba történő kitoloncolásra fog sor kerülni.

80. Véleményem szerint semmi nem zárja ki, hogy a visszaküldés tilalmának elve szempontjából történő értékelést minden egyes megjelölt harmadik ország tekintetében külön végezzék el, figyelembe véve az egyes célországok megjelölését igazoló valamennyi információt, kiegészítve az érintett harmadik országbeli állampolgárra és a megjelölt célországban fennálló helyzetre vonatkozóan rendelkezésre álló valamennyi információval.

81. Ebben a helyzetben az a különös kérdés merül fel, hogy milyen következtetéseket kell levonni abból a megállapításból, hogy a visszaküldés tilalmának elvével ellentétes a megjelölt harmadik országok valamelyikébe történő kitoloncolás.

82. Három eset képzelhető el: 1) megállapítást nyer, hogy az érintett személy végleges célországától függetlenül nem sértették meg a visszaküldés tilalmának elvét; 2) a kiutasítási határozatban megjelölt bármely országba történő kitoloncolás esetén megállapítják ezen elv megsértését; 3) az említett elv megsértését a kiutasítási határozatban megjelölt egyes, de nem az összes országba történő kitoloncolás esetén állapítják meg.

83. Az első két eset nem okoz nehézséget. Ezek olyan helyzeteket jelölnek, amikor a kiutasítási határozat csak egy célországot jelöl meg. A levonandó következtetéseknek tehát hasonlóaknak kell lenniük, sőt meg kell egyezniük a visszaküldés tilalma elve megsértésének hiányából és ezen elv megsértésének az egyetlen célországot megjelölő kiutasítási határozat végrehajtása esetén történő megállapításából eredő következményekkel.

84. Csak a harmadik eset tűnik problematikusnak. Elméletileg két megoldás képzelhető el.

85. Először is, állítható, hogy az a lehetőség, hogy az érintettet anélkül utasítsák ki a kiutasítási határozatban megjelölt országok valamelyikébe, hogy sérülne a visszaküldés tilalmának elve, azt jelenti, hogy az őrizet nem vonja maga után ezen elv megsértését. Másodszor, lehet azzal érvelni, hogy annak lehetősége, hogy az érintettet a kiutasítási határozatban megjelölt országok valamelyikébe toloncolják ki, ami a visszaküldés tilalma elvének megsértését eredményezné, azt jelenti, hogy az őrizet ezen elv megsértését vonja maga után.

86. Emlékeztetek arra, hogy bár az őrizetbe vétel jogszerűségének felülvizsgálatára hivatott bíróság hatásköre széles, nem kétséges, hogy e bíróság nem rendelkezik hatáskörrel a kiutasítási határozat módosítására vagy megsemmisítésére. Függetlenül attól, hogy a bíróság a visszaküldés tilalmának elve szempontjából hogyan értékeli a megjelölt harmadik országba történő kitoloncolást, hangsúlyozni kell, hogy a bíróság vagy elutasítja a keresetet, és így jóváhagyja az

őrizetbe vételt, vagy helyt ad a keresetnek, és az érintett személyt szabadon bocsátja. Amint azt már hangsúlyoztam, az említett bíróság nem vizsgálja folyamatosan a kiutasítási határozat jogszerűségét.

87. Ezért ugyanezen bíróság köteles szabadon bocsátani az érintett harmadik országbeli állampolgárt, ha megállapítja, hogy a kiutasítási határozat végrehajtása nem lehetséges. Ez a lehetetlenség csak abban az esetben áll fenn, ha a visszaküldés tilalma elvének megsértése nélkül egyetlen célországba történő kitoloncolás sem lehetséges.

88. Ebből következik, hogy abban az esetben, ha a célországba történő kitoloncolás ezen elv megsértése nélkül lehetséges, az őrizet nem sérti a visszaküldés tilalmának elvét.

89. Ennek megfelelően azt javaslom a Bíróságnak, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésre azt a választ adja, hogy a 2008/115 irányelvnek a Charta 6. cikkével, 19. cikkének (2) bekezdésével és 47. cikkével összefüggésben értelmezett 5. és 15. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az illetékes hatóságoknak mind az egynél több célországot megjelölő kiutasítási határozat végrehajtásának biztosítása érdekében elfogadott őrizeti intézkedés elrendelésének szakaszában, mind pedig az őrizetbe vétel jogszerűsége felülvizsgálatának szakaszában értékelniük kell, hogy a visszaküldés tilalmának elvével ellentétes-e a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgár ezen országok bármelyikébe történő kitoloncolása, és meg kell állapítaniuk, hogy ezen elvvel ellentétes-e személy őrizetbe vétele, amennyiben az említett országok bármelyikébe történő kitoloncolás az említett elv megsértését eredményezné. Ez a kötelezettség attól függetlenül terheli e hatóságokat, hogy egynél több célországnak a kiutasítási határozatban történő megjelölése ezen állampolgár együttműködésének hiányából következik. Az említett kötelezettség teljesítése során az említett hatóságoknak figyelembe kell venniük az említett állampolgárra és a célországban fennálló helyzetre vonatkozóan rendelkezésükre álló valamennyi megbízható információt.

D. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik kérdésről

90. A harmadik kérdést az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első és második kérdésre adott nemleges válasz esetére terjesztették elő. Mivel azt javaslom, hogy a Bíróság a második kérdésre igenlő választ adjon, úgy vélem, hogy a harmadik kérdésre nem szükséges válaszolni. Azon kötelezettség megerősítése ugyanis, hogy a visszaküldés tilalmának elve szempontjából történő értékelést a kiutasítási határozat és az őrizetbe vételt elrendelő határozat elfogadásának szakaszában kell elvégezni, magában foglalja, hogy el kell utasítani a harmadik kérdésben említett azon esetet, amely szerint ez az értékelés egy későbbi szakaszra halasztható.

V. Véggövetkeztetés

91. A fenti megfontolások összességére tekintettel azt javaslom, hogy a Bíróság a rechtbank Den Haag, zittingsplaats Haarlem (Haarlemben eljáró hágai bíróság, Hollandia) által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre a következő választ adja:

A harmadik országok illegálisan tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról szóló, 2008. december 16-i 2008/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 5. és 15. cikkét az Európai Unió Alapjogi Chartájának 6. cikkével, 19. cikkének (2) bekezdésével és 47. cikkével összefüggésben

a következőképpen kell értelmezni:

- a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgár – több célországot megjelölő, jogerős kiutasítási határozat végrehajtása keretében való kitoloncolása érdekében történő – őrizetbe vételének jogszerűségét felülvizsgálni hivatott igazságügyi hatóság nem rendelkezik hatáskörrel arra, hogy hivatalból vizsgálja, hogy a kiutasítási határozat meghozatalának szakaszában értékelték-e, hogy a visszaküldés tilalmának elvével ellentétes-e ezen állampolgár kitoloncolása, és ilyen értékelés hiányában ebből nem vonhatja le a következtetéseket, megállapítva, hogy az ilyen határozatra vonatkozó valamely különös követelményt nem tartottak tiszteletben, így a kiutasítási határozat nem tekinthető az őrizeti intézkedés elfogadása jogalapjának;
- az illetékes hatóságoknak mind az egynél több célországot megjelölő kiutasítási határozat végrehajtásának biztosítása érdekében elfogadott őrizeti intézkedés elrendelésének szakaszában, mind pedig az őrizetbe vétel jogszerűsége felülvizsgálatának szakaszában értékelniük kell, hogy a visszaküldés tilalmának elvével ellentétes-e a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgár ezen országok bármelyikébe történő kitoloncolása, és meg kell állapítaniuk, hogy ezen elvvel ellentétes-e személy őrizetbe vétele, amennyiben az említett országok bármelyikébe történő kitoloncolás az említett elv megsértését eredményezné. Ez a kötelezettség attól függetlenül terheli e hatóságokat, hogy egynél több célországnak a kiutasítási határozatban történő megjelölése ezen állampolgár együttműködésének hiányából következik. Az említett kötelezettség teljesítése során az említett hatóságok kötelesek figyelembe venni az említett állampolgárra és a célországban fennálló helyzetre vonatkozóan rendelkezésükre álló valamennyi megbízható információt.